

¿Què passaria, si Catalunya era província única?

Les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona tenen els dies comptats; i amb elles, diputacions i governs civils. Tot i les protestes i les acusacions d'inconstitucionalitat que fa el PSC, el govern espanyol ha hagut de cedir davant la insistència de la representació catalana. Després de mesos de negociació, el vell somni del nacionalisme de fer desaparèixer les províncies ha donat el seu fruit. És clar, que, amb més de segle i mig, no es pot dir que hagi estat un procés ràpid: el novembre del 1833 la reina Maria Cristina feia efectiva una divisió territorial de Catalunya en quatre províncies que n'ignorava la realitat comarcal i socioeconòmica. I tan sols durant els anys 36 a 39, en plena guerra, el govern de la Generalitat, presidit per Lluís Companys, havia trencat aquesta ordenació territorial per organitzar-la en comarques i vegueries o regions.

Però, tant se val, que ja és història, i la reunificació principatina no trigarà gaire a arribar. Tanmateix, l'estructura territorial i electoral que adoptarà Catalunya és encara una incògnita. Malgrat la unanimitat amb què els negociadors catalans (pertanyents a una majoria parlamentària formada per CiU, IC i ERC) han exigint la província única a Madrid, tot sembla indicar que l'etapa de discussions que ara comença no serà tan unitària. L'ordenació en comarques del territori, ningú no la posa en dubte. Però la possibilitat de crear estructures supra-comarcals (semblants a les nou regions de l'any 36: Barcelona, Girona, Tarragona, Reus, Tortosa, Vic, Manresa, Lleida i Tremp) ha despertat els recels, tant dels socialistes com de la resta de partits parlamentaris, fins i tot d'aquells que han col·laborat activament en la consecució de la divisió uniprovincial.

TANTES REGIONS, TANTES CIRCUMSCRIPCIONS

Aquest fenomen té una causa lògica molt senzilla. El problema no ve de la subdivisió en si, sinó de les conseqüències electorals que portaria perquè, en no haver-hi una llei aprovada (la normativa actual no és més que una disposició

transitòria de l'Estatut) el sistema electoral pot canviar tant com es vulgui. En aquest sentit, CiU és partidària d'impulsar les regions i convertir-les en circumscripcions electorals.

Si prenem com a referència els resultats de les passades eleccions autonòmiques al Principat (les del 88), veurem que la coalició convergent té 69 diputats —un més dels necessaris per a la majoria absoluta; el Parlament té 135 diputats—, el PSC, 42 i, a força distància, IC en té 9, PP i ERC, 6 (aquests últims, abans de l'escissió d'Esquerra Catalana, que se'n

va endur tres diputats) i CDS amb 3. Aplicant els mateixos resultats, però amb les circumscripcions electorals per regions, en lloc de per províncies, CiU augmentaria la seva representació notablement.

Amb la divisió provincial, gràcies als 6 escons fixos que cada circumscripció obté independentment de la seva població, un diputat per Barcelona requereix més de 24.000 vots, però un per Lleida no en demana gaire més d'11.000. Previsiblement —i cal assenyalar que les normes electorals no són mai neutres, ans responen a interessos polítics—, a les nou regions, els assignarien una mateixa quota fixa (dos, per exemple) i amb la resta de diputats s'aplicaria la llei d'Hondt segons els vots emesos. Per tant, aquest sistema afavoriria la representació de les comarques (regions) menys denses i, gràcies al vot fidel que Jordi Pujol hi recull, tindria més avantatge respecte als seus opositors. Alhora, els partits minoritaris es veurien fortament perjudicats —car la llei d'Hondt és una normativa que acostuma a afavorir els partits més votats—, i només traurien representació a la regió de Barcelona.

El Parlament de Catalunya, amb el sistema de dos escons per regió i la resta de base proporcional, quedaria de la següent manera: CiU, 76 diputats; PSC, 42 (els mateixos d'ara); IC, 8; PP, 4; CDS, 3 i ERC, 2. Com es pot comprovar, la majoria absoluta de Convergència seria aclaparadora i la davallada dels partits minoritaris, molt important.

CIRCUMSCRIPCIÓ ÚNICA

Una sola circumscripció electoral que abracés, en canvi, tota la província única, seria un revulsiu per a l'oposició. Si treballéssim amb la llei d'Hondt directament sobre els resultats globals de tot el Principat, aquests farien variar igualment la composició del Parlament, però en sentit contrari. Així, no havent-hi escons assignats per circumscripció, ja que només n'hi hauria una, la representació respectaria millor la tendència dels votants en conjunt. És a dir, en aquest cas, CiU obtindria un

total de 66 diputats, és a dir que perdria la majoria absoluta i s'obriria la possibilitat de tota mena de pactes polítics. Curiosament, aquest cop també, el PSC aconseguiria 42 diputats i, pel que fa a la resta de formacions, els màxims beneficiats serien IC, que passaria de 9 a 11 diputats, i el CDS, que aniria de 3 a 5. Pel que fa a ERC i al PP, en perdrien un cadascun.

¿I per què? Doncs perquè la circumscripció única donaria la importància percentual que Barcelona i el seu cinturó té en realitat i que els altres sistemes electorals miren de compensar donant més relleu a les comarques interiors. Per tant, els partits més beneficiats serien els que concentren l'electorat a les àrees urbanes del cap i casal i rodalia.

La província única, tot i ser una reivindicació històrica del nacionalisme català, és una arma de doble tall que, evidentment, pot ser utilitzada amb finalitats clarament partidistes. I aquí és on es podria posar a prova, arribat el cas, l'honestat dels nacionalistes parlamentaris.

Joan Morales